

อालัย ศ. นพ.บัญญัติ ปริชญาณนท์

ชาติ: 12 มีนาคม พ.ศ. 2465

มรณะ: 26 สิงหาคม พ.ศ. 2561

ตอนเด็กของวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2561 ได้รับข่าวจากทางโรงพยาบาลศิริราช ว่า ศาสตราจารย์ นายแพทย์ บัญญัติ ปริชญาณนท์ (จะขอเรียกอาจารย์บัญญัติ) ได้ถึงแก่กรรมอย่างสงบ ท่ามกลางสมาชิกในครอบครัวซึ่งอยู่กันอย่างพร้อมหน้า สิริอายุ 96 ปี 5 เดือน 14 วัน

อาจารย์บัญญัติ มาจากครอบครัวข้าราชการที่มีชื่อเสียงของเมืองชล จังหวัดจันทบุรี สำเร็จการศึกษามัธยม 6 ปี พ.ศ. 2481 จากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และ มัธยม 8 จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สำเร็จการศึกษา แพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ศิริราชและพยาบาล (รุ่น 52) มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2490 และเข้าฝึกอบรมเป็นแพทย์ประจำบ้าน ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชและพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในช่วงปี พ.ศ. 2490 ถึง 2492 และบรรจุเป็นอาจารย์ตรี ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชและพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ หลังสำเร็จการฝึกอบรม

ในระหว่างปี พ.ศ. 2493-2495 อาจารย์บัญญัติได้รับทุนรัฐบาลสหรัฐอเมริกาไปศึกษาวิชาอายุรศาสตร์ทั่วไป และโรคระบบการหายใจและวัณโรค ที่มหาวิทยาลัยคอร์เนล และ Trudeau Institute รัฐนิวยอร์ก ต่อมาไปศึกษาที่ Duke University Medical School รัฐนอร์ทแคโรไลนา

ศาสตราจารย์ นายแพทย์บัญญัติ ปริชญาณนท์ ได้ปฏิบัติราชการในฐานะหัวหน้าสาขาวิชาโรคระบบการหายใจและวัณโรค ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 จนเกษียณอายุราชการ เมื่อ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2526 โดยในช่วงปี พ.ศ. 2520-2526 ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าภาควิชาอายุรศาสตร์อีกตำแหน่งร่วมด้วย

ในระหว่างที่อาจารย์บัญญัติดำรงตำแหน่งหัวหน้าสาขาวิชาโรคระบบการหายใจและวัณโรค สาขาวิชาฯ มีความเจริญก้าวหน้าในหลายๆ ด้าน อาทิ

- เปิดห้อง endoscopy ชั้นที่ตึกธนาคารไทยพาณิชย์ ชั้น 2 ด้านตึกอำนวยการ ทำการตรวจหลอดลมด้วย rigid bronchoscope และทำการตัดตรวจ biopsy เยื่อหุ้มปอดและเนื้อปอดโดยใช้เข็มตัดด้วยแรงอากาศ (pneumatic drill) ต่อมาได้มีการเพิ่ม fiberoptic bronchoscope จากเงินบริจาคของผู้มีจิตศรัทธา รวมทั้งส่งอาจารย์ศึกษาดูงานในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาให้เกิดก้าวหน้ายิ่งขึ้น
- เปิดห้อง Medical Intensive Care Unit (ICU Med) ที่ตึกธนาคารไทยพาณิชย์ ชั้น 2 ด้านตึกวิบูลย์รักษ์ ในปี พ.ศ. 2507
- พัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจสอบสมรรถภาพการทำงานของปอด โดยมีเครื่องตรวจ blood gas ของบริษัท Radiometer และเครื่องตรวจสอบสมรรถภาพการทำงานของปอด โดยใช้งบประมาณแผ่นดินซื้อเครื่องสไปโรมิเตอร์แบบถึงเตียวเป็นเครื่องแรกของหน่วยและเป็นเครื่องแรกของประเทศไทย
- พ.ศ. 2509 จัดตั้งหน่วยอินฮาลชัน (Inhalation Therapy Unit) มีหน้าที่ดูแลเครื่องอุปกรณ์ต่างๆ โดยเฉพาะการติดตั้ง การดูแล และการซ่อมบำรุงเครื่องช่วยหายใจที่ใช้กับผู้ป่วยในหอผู้ป่วยของภาควิชาอายุรศาสตร์ (เครื่องช่วยหายใจขนาดเล็กที่เคลื่อนย้ายได้สะดวกที่รู้จักกันในชื่อ Bird Respirator)
- อาจารย์บัญญัติมีผลงานวิชาการ ตีพิมพ์ในวารสารทั้งในและต่างประเทศรวมทั้งสิ้น ประมาณ 120 เรื่อง

- อาจารย์บัญญัติได้จัดทำตำราโรคระบบการหายใจขึ้นเป็นฉบับแรกของสาขาวิชาฯ ในปี พ.ศ. 2522
- อาจารย์บัญญัติเป็นผู้ริเริ่มการจัดทำวารสารวิภโรคและโรคทรวงอก ซึ่งเกิดจากความร่วมมือระหว่างสมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมาคมอูรเวชช์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยเริ่มฉบับแรกในพ.ศ. 2522 จนถึงปัจจุบัน

อาจารย์บัญญัติอุทิศตัวเรื่องการป้องกันและรักษาวัณโรคมก ท่านได้มีส่วนร่วมในการแต่งตำรา ‘วัณโรค’ ซึ่งตีพิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. 2519 จนถึงตีพิมพ์ ครั้งที่ 5 ในปี พ.ศ. 2547 นอกจากนี้อาจารย์บัญญัตียังมีส่วนร่วมในการผลักดันนโยบายการควบคุมและรักษาวัณโรคของประเทศ โดยมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีตำแหน่งเป็นกรรมการบริหาร กรรมการกลาง นายกรรมการบริหาร 2 วาระ (พ.ศ. 2523-2531) ประธานกรรมการกลาง ประธานกรรมการกลางกิตติมศักดิ์

ในส่วนของสมาคมอูรเวชช์แห่งประเทศไทย อาจารย์บัญญัติเคยเป็นเลขาธิการ ตลอดจนนายกสมาคมอูรเวชช์แห่งประเทศไทย 3 วาระ เป็นผู้อำนวยการสถาบันโรคทรวงอก สมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทย เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลโรคปอดกรุงเทพ สมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทย ตลอดจนแพทย์ที่ปรึกษางานควบคุมวัณโรค สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ตลอดมาตั้งแต่เกษียณอายุราชการจนถึงอายุ 86 ปี

สืบเนื่องจากการที่อาจารย์บัญญัติอุทิศตัวให้กับการเป็นครูแพทย์ที่ดี เป็นนักวิชาการที่มีการศึกษา ค้นคว้าวิจัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อวงการแพทย์ รวมทั้งเป็นแพทย์ที่ดี เอื้ออาทรในความทุกข์ยากของผู้ป่วย เป็นผู้นำขององค์กร เป็นผู้บังคับบัญชาที่มีคุณธรรม ให้เกียรติผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นที่ยกย่องนับถือในวงการแพทยวงการศึกษาารณสุข ทั้งในประเทศและนานาชาติ อาจารย์บัญญัติจึงได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาแพทยศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล และเข้ารับพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2551

อาจารย์บัญญัติสมรสกับ คุณกานดา ปริชฌานนท์ มีบุตรทั้งหมด 4 ท่าน โดย 2 ใน 4 ท่านเจริญรอยตามอาจารย์บัญญัติ เป็นแพทย์และเป็นอาจารย์ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล อาจารย์บัญญัติมีหลาน 10 คน และมีเหลน 1 คน

อาจารย์บัญญัติเป็นแบบอย่างทีแพทย์ทุกคน ทุกอายุ ไม่ว่าจะเป็แพทย์รุ่นใหม่ทีเพิ่งจะเริ่มชีวิตการเป็นแพทย์หรือแพทย์รุ่นเกาทีมีอายุงานระยะหนึ่งแล้ว โดยเฉพาะอาจารย์แพทย์ จะยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต ทั้งในชีวิตส่วนตัว ชีวิตครอบครัว และหน้าที่การงาน อาจารย์บัญญัติเป็น role model ในด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ให้แก่ผู้เขียนบทความนี้ ทีโชคดี มีโอกาสเป็นทั้งลูกศิษย์และเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของอาจารย์ทีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

สืบเนื่องจากคุณงามความดีต่างๆ ทีอาจารย์บัญญัติได้ปฏิบัติมาตลอดชีวิตของอาจารย์ ทั้งในฐานะแพทย์ผู้ใจดี โอบอ้อมอารีต่อผู้ป่วย อาจารย์แพทย์ทีเป็นสุภาพบุรุษและนักวิชาการ ผู้บังคับบัญชาทีไม่เคยตำหนิลูกน้อง แต่จะคอยให้กำลังใจและแนะนำอย่างต่อเนื่อง พ่อและสามีทีรักครอบครัวมาก แม้มีภาระงานทีหนักทั้งทีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลและสมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จะส่งผลให้อาจารย์ได้พบสิ่งทีดีทีสุดในสัมปรายภพ.

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อรรถ นานา
 นายกรรมการบริหาร สมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
 ตุลาคม พ.ศ. 2561